

Deșteaptă-te, române!

Imnul de stat al României

Versuri: Andrei Mureșanu

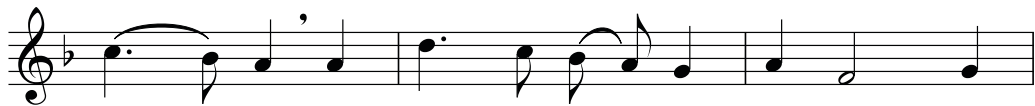
Muzica după Anton Pann

Tempo di marcia

mf

1. Deș - teap - tă - te, ro - mâ - ne, din som - nul cel de

moar - te În ca - re te-a - dâ - ni - ră bar -

ba - rii de ti - rani, _____ bar - ba - rii _____ de ti - rani! A -

cum ori nici - o - da - tă cro - ieș - te-ți al - tă

soar - te, La ca - re să se-n - chi - ne și cru - zii tăi duș -

mani _____ și cru - zii _____ tăi duș - mani! A - mani!

2 Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,

Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

] bis

3 Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,

Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viața-n libertate ori moarte!” strigă toți.

] bis

4 Preoți, cu crucea-n frunte căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.

Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

] bis

Prezentarea manualului

Manualul cuprinde:
variante tipărită
 +
variante digitală, similară cu cea tipărită, care cuprinde, în plus, peste 80 de AMII, activități multimedia interactive de învățare

- Activitate statică**, de ascultare activă și observare dirijată a unei imagini semnificative
- Activitate animată** (filmuleț sau scurtă animație)
- Activitate interactivă**, de tip exercițiu sau joc, în urma căreia elevul are feedback imediat

Manualul vă propune un model didactic bazat pe învățarea prin observare, explorare, analiză și interpretare. Fiind o disciplină cu un caracter vocațional, **educația muzicală** își va atinge obiectivul prin intermediul aplicațiilor, interpretării și al audierii active.

Manualul îmbină metodele clasice de predare a disciplinei cu cele moderne, aparținând tehnologiei digitale, disciplina devenind astfel atrăgătoare pentru elev și adaptată cerințelor educaționale actuale. El este pus să cerceteze, să caute, să asocieze, prin toate aceste metode reușind să stabilească o punte de legătură între teoria și creația muzicală.

Manualul este structurat în 5 unități de învățare

Structura unității de învățare:

- deschidere de unitate
- lecție de predare-învățare
- recapitulare-evaluare

U1 Cânt vocal și instrumental

„Dacă aveți o voce bună, nu sunăți o cântăcioră o cultură, considerați-o cel mai frumos dar pe care vi l-a acordat natura.”
 Robert Schumann

Leția 1	20-21	Antecura
Leția 2	22-23	Sinepa
Leția 3	24-25	Contestrapul
Leția 4	26-27	Acțiune muzicală și ritmură muzicală
Leția 5	28-29	Modelul de 2 sunete
Leția 6	30-31	Concert din diverse zone geografice
Leția 7	32-33	Teatrul și obiectul de învățare
Prezentarea	34	
Evaluare	34	

U2 Elemente de ritm și de folclor. Contextualizarea istorică și geografică a unor lucrări muzicale

„Cea dinău voce a omului este cântăcior.”
 Petrus Duryan

Leția 1	20-21	Antecura
Leția 2	22-23	Sinepa
Leția 3	24-25	Contestrapul
Leția 4	26-27	Acțiune muzicală și ritmură muzicală
Leția 5	28-29	Modelul de 2 sunete
Leția 6	30-31	Concert din diverse zone geografice
Leția 7	32-33	Teatrul și obiectul de învățare
Prezentarea	34	
Evaluare	34	

Structura lecției: Un parcurs de învățare coerent și eficient în 8 pași didactici

Recapitulare

1. Ce este intervalul muzical?
 2. Care sunt elementele acestuia?

Actualizează cunoștințele anterioare necesare lecției care urmează a fi predată și care vor constitui baza pe care se adaugă noile cunoștințe.

Observ

Propune o lucrare muzicală sau o audiere care ilustrează tema lecției și reprezintă un punct de plecare în demersul didactic.

Știi că

Această rubrică îi oferă elevului curiozității și informații fascinante din lumea înconjurătoare, care sunt legate în mod direct de cunoștințele acumulate în lecție.

3 Secunda și septima

Recapitulare

Observ

Sârba în căruță după auz

Allegro (Tempo de joc) Muzica: Gheorghe Danga

Hal... sâr-ba, hal... sâr-ba s-o ju-căm cu to-ți, mîi fă - căi...
 cu to-ți, to-ți, mîi fă - căi... A-șă și iar a - șă
 Să și - e cine-o vrea,
 Să - to și n-o lă - sa, O - pin - ca ba - te de pă - mînt!
 căi joc din ba - ra mea.

Descoperă

Secunda este raportul de înălțime dintre două sunete aflate la distanță de 2 trepte. Secunda este mică și se notează 2m atunci când conține 3 semiton. Secunda este mare și se notează 2M atunci când conține 1 ton.

Septima este raportul de înălțime dintre două sunete aflate la distanță de 7 trepte. Septima este mică și se notează 7m atunci când conține 4 tonuri și 2 semitonuri. Septima este mare și se notează 7M atunci când conține 5 tonuri și 1 semiton.

Rețin

Secunda este intervalul dintre două sunete alăturate. Aceasta poate fi mică (2m) sau mare (2M).

Septima este intervalul dintre un sunet și al șaptelea de la el. Ea poate fi mică (7m) sau mare (7M).

Secunda și septima

Aplic

Perința

Allegro (Tempo de joc) Cântec de joc, Prahova

Ci-ne joa-că Pe-ri-ni-tă, nei-cu-tă, nei - cu - tă, Să sâ-ru-te și ga-ri-ta.

O, terra attio (Aida)

Andantino Muzica: Giuseppe Verdi

Pă - mînt lu - bit, a - di - o-ți spun și te plăng -

La cumparsita (Libertatea)

Tempo de tango Muzica: Gerardo Matos (Uruguay)

Li - ber - ta - tea e cea mai scum - pă din - tre toa - te lu - mea ma - re să-ți fi - e dra - ga - ta che - ma - re, Ci-ri-ub-ge-și în Dar nu lu - ta să crezi în ti - ne, s-as-cuți de su - flet și lu - bi - re, să ierți, să spera ta te - ri - ci - re cu toa - ta i - ni - ma.

Portofoliu

Caută în manuali cărțile care încep cu interval de 2M, 2m, 7M, 7m și notează-le sub formă de tabel în caiet.

Interval	Cântecul
2M	Richard Rogers, Cântecul gemei din muzicalul Sunetul muzicii

Știi că?

La cumparsita (Mica porcășă) este unul dintre cele mai faimoase tangouri argentinieni, un adăugat imn al muzicii tango de prezențiere.

Audiere

Wolfgang Amadeus Mozart, Simfonia nr. 40, sol minor
 Pesnița (dans popular)
 Zorba greacă (cântec popular grec)
 Gheorghe Danga, Sârba în căruță
 Gerardo Matos, La cumparsita
 Giuseppe Verdi, O terra, odio (opera Aida)

Descoperă

Prezintă conținuturile nou predate, detaliat, pornind de la elementele din rubrică anterioare.

Rețin

Sintetizează rubrica Descoperă într-o frază cuprinzătoare care prezintă noile cunoștințe într-o formă concentrată.

Aplic

Cuprinde repertoriul de cântece și aplicațiile în care se exersează noile cunoștințe, conducând la formarea deprinderilor specifice disciplinei.

- Cânt vocal și instrumental** – elevul învață elementele de bază ale cântului vocal și instrumental, ale gesticii dirijorale, dar și modul în care muzica se îmbină cu tehnologia, noțiuni care reprezintă fundamentul educației muzicale.
- Elemente de ritm și folclor. Contextualizarea istorică și geografică a unor lucrări muzicale** prezintă formule ritmice care îmbogățesc discursul muzical, lucrări din creația românească și a altor popoare, dansuri, tradiții și obiceiuri, care au o semnificație deosebită pentru spațiul și vremurile în care au fost create.
- Semne de alterație și intervale muzicale** – prezintă semnele de modificare a înălțimii, relația dintre sunete și explică rolul acestora în creația și în interpretarea muzicală.
- Tonalități majore și minore** – introduc elevul în lumea fascinantă a majorului și minorului, două noțiuni care au mai fost studiate și vor fi reluate și în clasele următoare.
- Procedee componistice, forme și genuri muzicale** – elevul face cunoștință cu lumea expresivității muzicale, învață forme și genuri muzicale, dar și felul în care acestea pot fi exprimate prin intermediul ansamblurilor vocale sau instrumentale.

U3 Semne de alterație și intervale muzicale

„Muzica pomete de la mama și se adresează pătatelui”
Georgi Enescu

Leția 1	36-37	Direcți, bernoul și becarul
Leția 2	38-39	Prima și a doua
Leția 3	40-41	Secunda și a treia
Leția 4	42-43	Terța și a patra
Leția 5	44-45	Quarta și a cincea
Recapitulare	46	
Exerciții	46	

U4 Tonalități majore și minore: gamă și arpeggiu, variantele gamelor minore, armura

„Să greești o notă – nu e greu. Dar să cânti fără poziție este înecăgăsit.”
Ludwig van Beethoven

Leția 1	48-49	Tonalitatea Do Major
Leția 2	50-51	Tonalitatea la minor
Leția 3	52-53	Tonalitatea Sol Major
Leția 4	54-55	Tonalitatea mi minor
Leția 5	56-57	Tonalitatea Fa Major
Leția 6	58-59	Tonalitatea re minor
Recapitulare	60	
Exerciții	60	

U5 Procedee componistice, forme și genuri muzicale

„Cântarea bisericească înseamnă să dăruiești și face să se nască în inima credincioșilor dorul după Dumnezeu!”
Sfântul Vasile Cel Mare

Leția 1	62-63	Muzica religioasă: cântările pascale
Leția 2	64-65	Procedee componistice: repetiția, schimbarea, variația discursului
Leția 3	66-67	Compozițiile menaj, în parte (Schera bernoul A, AB, ABA)
Leția 4	68-69	Sala
Leția 5	70-71	Miniatură instrumentală
Recapitulare	72	
Exerciții	72	
Proiect	73	Lăudă

Dicționar

O scurtă listă de termeni noi, utilizați în lecție.

Audiții

Repertoriul de audiții pentru formarea unei culturi muzicale și a deprinderii de ascultare activă a unei lucrări muzicale.

Recapitulare

1. Copiază în caiet și completează...

Evaluare

1. Notează în caiet dacă enunțul este adevărat, și F, pe cel fals.

a. Vocalizele sunt exprimate pe spațiile punctate, care sunt, în ordine, momentele specifice unui cântec vocal.

b. Vocalizele sunt exprimate pe spațiile punctate a... b)...

4. Alege termenii potriviți din coloana din dreapta pentru ca enunțurile următoare să fie corecte și rescrie textul în caiet.

Un dirijor cântă, bătăcând măsura pentru a coordona (un solist, ansamblu muzical). El folosește gesturi/indicații verbale) specifice, pentru a transmite intențiile sale. Un dirijor celebru a fost (Luciano Pavarotti/Sergiu Celibidache).

Modul de rezolvare:
Canonul este modalitatea de interpretare în care o melodie este cântată (identici/diferenți) de două sau mai multe voci care intră treptat.

Canonul este modalitatea de interpretare în care o melodie este cântată **identic** de două sau mai multe voci care intră treptat.

5. Corelează noțiunile din coloana din dreapta cu descrierile acestora din coloana din stânga, conform modelului dat:

Respirație	Pronunțarea corectă a cuvintelor
Intonație	Inspirăm adânc, expirăm treptat pentru ca sunetul să fie egal
Dicție	Respectarea înălțimii sunetelor
Timbre	Înlăturarea sunetelor
Articulație	Felul în care producem sunetele

Fișă de observare sistematică

Notă	Adesea	De obicei	Uneori	Niciodată
La sfârșitul Unității 1 ...				
1. am fost atent la explicațiile prof				
2. am fost activ pe parcursul lecției				
3. răspunsurile mele au fost corecte				
4. am cântat respectând regulile				

Portofoliu

Proiect

Autoevaluare

Investigație

Aici se regăsesc diferite tipuri de metode complementare de evaluare.

Alte butoane folosite în varianta digitală:

- Cuprins manual
- Fereastră de afișare a rezultatelor
- Ajutor general manual
- Micșorarea/mărirea imaginii
- Salt la începutul/finalul manualului
- Pagină înainte/pagină înapoi
- Mărire pe tot ecranul
- Schimbarea modului de afișare
- Includerea unei notițe
- Introducerea de marcaje colorate
- Informații despre utilizator

Cuprins

	Nr pag.	Lecții	
	8	Recapitulare inițială	
	8	Evaluare inițială	
UNITATEA I Cânt vocal și instrumental	10	Lecția 1	Cântarea vocală: respirație, emisie vocală, intonație; păstrarea unei pulsații constante
	12	Lecția 2	Gesturi dirijorale (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice)
	14	Lecția 3	Elemente de tehnică instrumentală – emisie, intonație, coordonare ritmică
	16	Lecția 4	Muzica, elemente de tehnologia informației și multimedia
	18	Recapitulare	
	18	Evaluare	
UNITATEA II Elemente de ritm și de folclor. Contextualizarea istorică și geografică a unor lucrări muzicale	20	Lecția 1	Anacruza
	22	Lecția 2	Sincopa
	24	Lecția 3	Contratimpul
	26	Lecția 4	Accente metrice și ritmuri poetice
	28	Lecția 5	Moduri de 2-5 sunete
	30	Lecția 6	Dansuri din diverse zone geografice
	32	Lecția 7	Tradiții și obiceiuri de iarnă
	34	Recapitulare	
34	Evaluare		
UNITATEA III Semne de alterație și intervale muzicale	36	Lecția 1	Diezul, bemolul și becarul
	38	Lecția 2	Prima și octava
	40	Lecția 3	Secunda și septima
	42	Lecția 4	Terța și sexta
	44	Lecția 5	Cvarta și cvinta
	46	Recapitulare	
46	Evaluare		
UNITATEA IV Tonalități majore și minore: gamă și arpeggiu, variatele gamelor minore, armura	48	Lecția 1	Tonalitatea Do Major
	50	Lecția 2	Tonalitatea la minor
	52	Lecția 3	Tonalitatea Sol Major
	54	Lecția 4	Tonalitatea mi minor
	56	Lecția 5	Tonalitatea Fa major
	58	Lecția 6	Tonalitatea re minor
	60	Recapitulare	
60	Evaluare		
UNITATEA V Procedee componistice, forme și genuri muzicale	62	Lecția 1	Muzica religioasă: sărbătorile pascale
	64	Lecția 2	Procedee componistice: Repetiția/schimbarea Varierea discursului
	66	Lecția 3	Construcțiile mono-, bi-, tri-partitite (schema formală A, AB, ABA)
	68	Lecția 4	Suita
	70	Lecția 5	Miniatura instrumentală
	72	Recapitulare	
72	Evaluare		
	73	Proiect	Liedul
	73	Recapitulare finală	
	74	Evaluare finală	
REPERTORIU	75		

Competențe generale

1. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unor lucrări muzicale
2. Operarea cu elemente de scris-citit și limbaj muzical
3. Aprecierea lucrărilor muzicale, inclusiv a conținutului lor afectiv, atitudinal și ideatic

Competențe specifice

- 1.1 Interpretarea vocală a unor piese monodice și pe 2 voci
- 1.2 Interpretarea unor piese simple instrumentale
- 1.3 Asocierea structurii și mesajului muzical cu gesturi și imagini adecvate

- 2.1. Operarea cu intervalele simple
- 2.2. Utilizarea unor tonalități și a unor moduri
- 2.3. Operarea cu diverse formule ritmice
- 2.4. Observarea unor procedee componistice

- 3.1. Perceperea unor noțiuni muzicale prin audiție direcționată
- 3.2. Explorarea relației muzicii cu celelalte arte

Recapitulare inițială

Măsura – gruparea de timpi accentuați și neaccentuați ce se succed periodic. Cifra de sus precizează numărul timpilor, cea de jos arată unitatea de timp.

Cheia sol – reper grafic de fixare a înălțimii notelor muzicale. Se scrie la începutul portativului, pornind de pe linia a doua și dând numele notei care se află pe aceasta.

Portativul – grupul de 5 linii paralele orizontale și 4 spații egale.

Măsurile se delimitează grafic prin **bare de măsură**.

Bară dublă finală

Notele muzicale – semne grafice care indică înălțimea sunetelor muzicale atunci când sunt așezate pe liniile și pe spațiile portativului.

A ruginit frunza din vîi

Versuri: Artur Stavri

Muzica după Dumitru Georgescu Kiriac

The musical score is written on a grand staff with two treble clefs. It is in 2/4 time and the key of G major. The tempo is marked 'Andante moderato' and the dynamics include 'p' (piano) and 'mf' (mezzo-forte). The score consists of a main melody and a refrain. The lyrics are: '1. A ru-gi - nit frun-za din vîi Și rân-du - ne - le-le-au ple - cat Pus-tii sunt la - nuri și căm - pii, Pus-tii sunt ho - re - le din sat. Tra, la, la'. The refrain is marked 'Allegretto' and 'mf', with the lyrics 'La, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la'. The score ends with a double bar line and a final note circled.

Joc: Se dispune colectivul clasei în cerc. Un elev începe cântecul având o minge în mână. Pasează, iar cel care va prinde mingea va continua cântecul. Cel care scapă mingea sau nu cântă corect iese din joc.

Evaluare inițială

- a. 5 p.
b. 10 p. (2 x 5p.)
c. 5 p.
d. 10 p. (2 x 5p.)
- a. 15 p.
b. 15 p.
- a. 10 p.
b. 5 p.
- a. 10 p.
b. 5 p.

Din oficiu: 10 puncte
Total: 100 de puncte

Analizează cântecul *A ruginit frunza din vîi*, reamintindu-ți elementele de limbaj muzical învățate în clasa a V-a.

Răspunde cerințelor de mai jos.

- În ce măsură este cântecul *A ruginit frunza din vîi*?
  - Precizează alte două măsuri învățate în clasa a V-a.
  - Ce valori de note și de pauze recunoști în cântecul de mai sus?
  - Scrive pe caiet două durate și pauzele corespunzătoare acestora învățate până acum.
De exemplu: pătrime pauză de pătrime
- În ce gamă este compus cântecul? Notează scara acesteia pe portativ și dispunerea tonurilor și a semitonurilor.
  - Ce altă gamă ai mai învățat în clasa a V-a? Notează pe portativ scara și dispunerea tonurilor și a semitonurilor.
- Ce este tempoul?
  - Notează un termen de mișcare și precizează semnificația acestuia.
De exemplu: *Moderato* – mișcare potrivită (traducere: moderat, potrivit)
- Ce reprezintă în muzică nuanțele?
  - Notează termenii nuanțelor pe care le-ai întâlnit în interpretarea cântecului de mai sus și precizează semnificația lor.

U1

Cânt vocal și instrumental

„Dacă aveți o voce bună, nu șovăiți o clipă să o cultivați, considerând-o cel mai frumos dar pe care vi l-a acordat natura.”

Robert Schumann

Lecția 1	10-11	Cântarea vocală: respirație, emisie vocală, intonație; păstrarea unei pulsații constante
Lecția 2	12-13	Gesturi dirijorale (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice)
Lecția 3	14-15	Elemente de tehnică instrumentală – emisie, intonație, coordonare ritmică
Lecția 4	16-17	Muzica, elemente de tehnologia informației și multimedia
Recapitulare	18	
Evaluare	18	

Cântarea vocală: respirație, emisie vocală, intonație; păstrarea unei pulsații constante

Recapituluz

1 Atunci când cântăm, trebuie să ținem cont de: poziția corpului, respirație, intonație, emisie, dicție și articulație. Spune ce reprezintă fiecare dintre aceste elemente.

2 Care sunt etapele de învățare a unui cântec?

Știi că?

În Antichitate cultivarea vocii avea un rol foarte important pentru că un bun orator trebuia să dețină o voce care să-l ajute să își facă auzit și înțeles discursul.

- Uneori cântatul are efect terapeutic (de vindecare).
- Vocea reflectă starea noastră de spirit și de sănătate.
- Cel mai cunoscut exemplu de ostinato poate fi lucrarea lui Maurice Ravel, *Bolero*.

Observ

Frère Jacques (după auz)

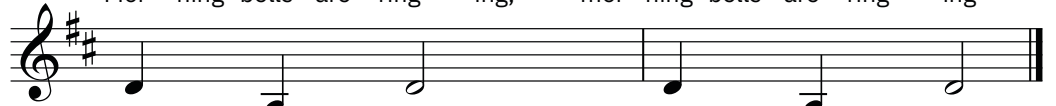
Anonim

Fra - te Ia - cob, Fra - te Ia - cob, De ce dormi? De ce dormi?
Frè - re Jac - ques, Fré - re Jac - ques, Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?
Are you slee - ping, are you slee - ping? Bro - ther John, Bro - ther John?

Clo - po - te - le su - nă, Clo - po - te - le su - nă,
Son - nez les ma - ti - nes, Son - nez les ma - ti - nes,
Mor - ning bells are ring - ing, mor - ning bells are ring - ing

Din, dan, don! Din, dan, don!
Ding, dang, dong! Ding, dang, dong!
Ding, dang, dong! Ding, dang, dong!

Descopăr

A cânta cu vocea este un dar care aparține tuturor. Însă, este bine ca înainte de a te bucura de vocea ta, să respecti câteva reguli: să ții spatele drept, capul ridicat pentru a putea respira și emite corect sunetul, să relaxezi corpul și să faci câteva exerciții de încălzire a coardelor vocale. Acestea se numesc vocalize și sunt scurte fragmente ritmico-melodice pe care le executăm progresiv de la registrul mediu la cel acut și de la registrul mediu la cel grav. Fiecare vocaliză trebuie executată pentru a rezolva o anumită problemă de tehnică: egalizarea vocalelor, intonație, articulație, emisie, omogenizare, dezvoltarea ambitusului vocii etc.

În funcție de tipul de muzică pe care o interpretăm, elementele caracteristice cântului sunt diferite. Putem cânta individual sau în grup. Atunci când cântăm în grup, putem folosi una dintre următoarele modalități:

1. Cântarea **monodică** – toți membrii grupului vor cânta aceeași melodie, în același timp.
2. Cântarea **responsorială** este atunci când un solist începe să cânte, iar corul îi răspunde, cu un refren sau cu o altă formulă ritmico-melodică.
3. **Isonul** este un sunet ținut care însoțește melodia. Acest procedeu este specific muzicii religioase bizantine.
4. Cântarea în **canon** este un procedeu prin care o voce imită melodia expusă anterior de o altă voce.
5. **Ostinato** este un procedeu muzical prin care un motiv sau o frază muzicală se repetă constant.

Audiții

- Alexandru Pașcanu, *Chindia*
- Maurice Ravel, *Bolero*
- Divna Ljubojevic, *Agni Parthene*

Rețin

Vocea ne ajută să ne exprimăm muzical, însă, pentru ca interpretarea noastră să fie plăcută și corectă, trebuie să ținem cont de anumite reguli de cânt pe care le dezvoltăm cu ajutorul vocalizelor. Modalitatea de interpretare poate fi individuală sau în grup.

Aplic

1. Învăță cu ajutorul profesorului vocaliza, pentru a-ți încălzi vocea.
2. Interpretează vocaliza învățată folosind procedeele de cânt în grup.

Vocaliză

Ra pa ra Ra pa ra pa ra Ra pa ra pa ra pa pa Ra pa ra...etc

Cântarea responsorială

Ra pa Ra pa ra pa Ra pa ra pa ra pa ra pa ra.
Ra ra

- Un copil va fi solistul clasei. El va cânta măsurile 1, 3, 5, iar clasa îi va răspunde cântând măsurile 2, 4, 6.

Isonul

Ra pa ra Ra pa ra pa ra Ra pa ra pa ra pa ra pa ra.
Ra

- Colectivul clasei va intona un sunet ținut pe do1, iar un solist va executa vocaliza.

Canonul

A
Ra pa ra Ra pa ra pa ra
B
Ra pa ra Ra pa ra pa
Ra pa ra pa ra pa ra pa ra

- Se împarte colectivul clasei în două grupe: A și B. Grupa B va începe să cânte mai târziu cu doi timpi față de grupa A.
3. Identifică și execută motivul ritmic ce dă caracterul de *ostinato* în lucrarea *Bolero* de Maurice Ravel.
  4. Interpretează cântecul *Frère Jacques* utilizând modalitățile de interpretare învățate: cântare monodică, responsorială, în canon, cu ison, ostinato.

Dicționar

ambitusul

întinderea muzicală pusă la dispoziție sau cerută într-un context muzical. Ambitusul menționează înălțimile muzicale extreme (pe cea mai gravă și pe cea mai acută) dintr-o lucrare muzicală, pe care le poate emite un instrument muzical sau o voce.

canon

cuvântul mai are următoarele înțelesuri: cântec/cântare bisericească, glas, regulă, pedeapsă, suferință, tipic, instrument muzical oriental, literă de tipar.

isonul

termenul mai denumește și un semn grafic din notația psaltică.

monodie

cântec interpretat pe o singură voce. (cf. gr. *monodia* = monos – unic, *ode* = cântec)

ostinato (italiană)

încăpățânat; *obstinata* (engleză) – încăpățânat

responsorial

care are caracter de răspuns

Portofoliu

Realizează un scurt text de 50 – 100 de cuvinte despre istoria cântecului *Deșteaptă-te, române!* Anexează-l la portofoliul disciplinei.

Gesturi dirijorale (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice)

Observ

Vrem un cor cu dirijor

Muzică și versuri: Mariana Magdalena Comăniță

Să cân-tăm noi ne-am do-rit, — Dar n-am re - u - șit. U - nii au cân-
În - să doam-na pro - fe-soa-ră A for-mat un cor, Ne-a dat to-nul:

tat prea sus, Al - ții s-au gră - bit Da - c-a-veam un di - ri - jor
„u - nu' și” Ce fru-mos cân-tăm! Noi a - vem un di - ri - jor

To-nul să ni-l dea, To-tul sim-plu ar fi fost chiar de la no-ta la.
To-nul să ni-l dea, To-tul es - te sim-plu-a-cum chiar de la no-ta la.

Recapitulez

- 1 Cum se tactează măsurile de 2/4, 3/4 și 4/4?
- 2 Cum trebuie să cântăm atunci când interpretăm un cântec în cor?
- 3 Ce înseamnă un ansamblu vocal sau instrumental?

captarea atenției

avântul

atacul

Descopăr

Dirijorul are un rol foarte important în lumea muzicală, fiind un conducător artistic și tehnic al unei orchestre sau cor.

Prin gestică sa și prin comunicarea nonverbală, dirijorul transmite interpretarea sa, conform partiturii scrise de compozitor. El este responsabil de coordonarea ansamblului, asigurându-se că toți muzicienii interpretează împreună și în armonie. O bună conducere tehnică asigură coeziunea și coerența ansamblului, de aceea, dirijorul, prin gesturile sale, transmite indicații clare și precise ansamblului.

Printre gesturile dirijorale regăsim:

1. **Tactarea măsurii** – se realizează conform schemelor cunoscute, dar, în funcție de caracterul muzicii, mișcările pot fi mai unduitoare sau mai rigide.
2. **Pregătirea intrării** – se realizează în trei pași: captarea atenției (toți membrii ansamblului sunt atenți la dirijor), avântul (dirijorul ridică mâna în tempo-ul lucrării, în timp ce inspiră deodată cu membrii ansamblului) și atacul primului sunet (emiterea primului sunet).
3. **Închideri de frază** – sunt gesturi în formă de buclă, către interiorul brațelor sau către exterior, în timp ce degetul mare și arătător se unesc pentru a închide sunetul.
4. **Diferențe dinamice** (de nuanțe) – sunt transmise prin amplitudinea deschiderii brațelor, precum și prin orientarea palmelor în sus (cântat mai tare) sau în jos (cântat mai încet).

Printre dirijorii celebri ai lumii se numără: **Sergiu Celibidache** (român, 1912-1996), **Leonard Bernstein** (american, 1918-1990), **Claudio Abbado** (italian, 1933-2014), **Herbert von Karajan** (austriac, 1908-1989), **Arturo Toscanini** (italian, 1867-1957) ș.a.

Rețin

Dirijorul este o figură centrală în lumea muzicală, având un rol crucial în interpretarea unei lucrări muzicale. Acesta nu este doar un conducător al orchestrei sau al corului, ci și un interpret și un comunicator al ansamblului muzical. Rolul său acoperă multiple aspecte, influențând calitatea și interpretarea unei compoziții muzicale într-un mod propriu și original.

Aplic

Moara

(după auz)

Muzica: Timotei Popovici

1. A - pa cur - ge tot la va - le Și - n - tâl - neș - te moa - ra - n ca - le,
 2. Iar mo - ra - rul, alb ca mo - șul, De gră - un - țe um - ple co - șul,
 3. Din fă - i - nă, ma - ma fa - ce Pâi - ne moa - le, ce ne pla - ce,

A - pa cur - ge tot la va - le Și - n - tâl - neș - te moa - ra - n ca - le,
 Și - n cu - rând pos - ta - va - i pli - nă De fă - i - nă al - bă, fi - nă.
 Și mai fa - ce tă - i - ței, Plă - cin - te și co - lă - cei.

Roa - ta mo - rii se - n - vâ - reș - te, Nici - de - cum nu s - o - di - h -

neș - te: Ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta

ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta.

1. Cântă, după auz, cântecul *Moara* de Timotei Popovici. După ce toată clasa a învățat cântecul, profesorul împarte elevii în trei grupe, iar fiecare grupă va cânta câte o strofă. La refren, cântă toată clasa.
2. Identifică măsura în care este scris cântecul și dirijează-te în timp ce cânți. Profesorul va nominaliza câte un elev care va veni în fața clasei pentru a dirija cântecul.
3. Ascultă lucrările muzicale propuse pentru audiere și dirijează-le în timp ce asculți, identificând măsura în care sunt compuse.
4. Vizionează înregistrări cu dirijori celebri și observă mișcările acestora. Încearcă să identifici gesturile pentru tactarea măsurii, pregătirea intrării, închideri de frază și diferențe dinamice.

Herbert von Karajan (1908-1989) a fost un celebru dirijor austriac, cunoscut pentru contribuțiile sale semnificative în lumea muzicii culte. Născut în Salzburg, Karajan a devenit dirijor al Operei de Stat din Berlin la o vârstă fragedă și rapid un nume recunoscut în domeniu.

El a fost director muzical al Filarmonicii din Berlin pentru o perioadă îndelungată și a colaborat cu numeroase orchestre de prestigiu la nivel mondial. Karajan era cunoscut pentru interpretările sale precise, pentru atenția la detalii și pentru utilizarea tehnologiei de înregistrare avansată în interpretările sale.

Știi că?

- În trecut, profesia de dirijor a fost dominată de bărbați, dar în ultimele decenii, a existat o creștere semnificativă a numărului de femei dirijor. Dirijori precum Marin Alsop și Simone Young au deschis drumul pentru femei în acest domeniu.
- Valeri Gherghiev este un dirijor contemporan care dirijează cu o baghetă foarte scurtă, de aceea este numit adesea „dirijorul cu scobitoare”.
- Herbert von Karajan dirija în cea mai mare parte a timpului ținând ochii închiși.
- Mulți compozitori și-au dirijat propriile lucrări. Un exemplu este Ludwig van Beethoven care în ciuda faptului că nu auzea, a dirijat *Simfonia a IX-a* la prima audiere.

Audiții

- Johann Strauss (tatăl), *Radetzky March*
- Carlos Gardel, *Por una Cabeza*
- Dimitri Șostakovici, *Vals nr. 2*
- Camille Saint-Saens, *Fosile din Suita Carnavalul animalelor*

Portofoliu

- Imaginează-ți că ești reporter la o revistă muzicală. Realizează un interviu cu un dirijor, la alegere.
- Scrie cel puțin trei întrebări pentru acesta, precum și câte un posibil răspuns la fiecare.
- Aduăgă interviul realizat la *Portofoliul personal*.

Elemente de tehnică instrumentală – emisie, intonație, coordonare ritmică

Recapituliez

- 1 Care sunt instrumentele muzicale pe care le cunoști?
- 2 Ce este claviatura?
- 3 Ce instrumente muzicale ai studiat în clasa a V-a?

Știi că?

- Instrumentele de percuție se împart în două categorii: acordabile (cele care produc sunete cu înălțime determinată) și neacordabile (cele care produc zgomote).
- Blockflöte este un instrument muzical de suflat, strămoșul flautului, fiind adesea utilizat în predarea muzicii începătorilor. Sunetul dulce și distinct al blockflöte-lui este obținut prin acoperirea găurilor cu degetele și reglarea presiunii aerului, permițând muzicienilor să interpreteze o varietate de genuri muzicale, de la muzică veche până la compoziții moderne.

● Ambusură

● Orificiu prin care iese aerul

Observ

X
bătaie din palme

O
pocnit din degete

X O XO X O XO X O X O XO

Ra pa ra Ra pa ra pa ra Ra pa ra pa ra pa ra pa ra.

Descopăr

Elemente de percuție corporală

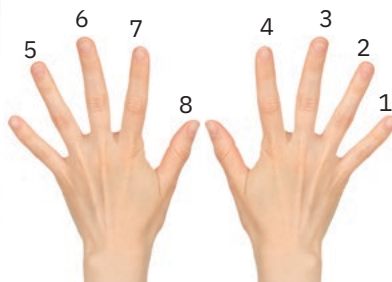
Instrumentele de percuție sunt numeroase și foarte variate. Acestea susțin și reliefează linia ritmică a unei piese.

Cel mai accesibil instrument de percuție este corpul nostru. Corpul nostru produce muzică nu doar prin intermediul coardelor vocale, dar și atunci când batem din palme, pocnim din degete, lovim anumite părți ale corpului sau când pășim.

Executată ca moment de sine stătător sau ca acompaniament, percuția corporală dezvoltă creativitatea, coordonarea, memoria, încrederea, atenția la propria persoană sau la ceilalți, concentrarea, capacitatea ritmică, inteligența emoțională și comunicarea.

Blockflöte/Fluierul în Do

- orificiu astupat cu degetul
- orificiu neastupat cu degetul

St	8	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	7	●	●	●	●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	6	●	●	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
	5	●	●	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
	4	●	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Dr	3	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
	2	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
	1	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

do re mi fa sol la si do do si la sol fa mi re do

Rețin

Cu ajutorul instrumentelor muzicale putem produce zgomote sau sunete pentru a interpreta un ritm sau o melodie. Putem cânta un cântec doar instrumental sau vocal-instrumental. Asemenea cântării vocale, cântarea instrumentală se poate realiza individual sau în grup.

Aplic

1. Reamintește-ți vocaliza învățată la lecția anterioară. Asociază linia melodică și elementele de percucie corporală, astfel: **ba** – bătaie din palme, **rum** – pocnituri din degete, **di** – loviturile ale palmelor pe genunchi.

Ba rum di

Muzică și versuri: Mirela-Larisa Matei

2. Învăță cântecul *Ba rum Di*, respectând etapele de învățare a unui cântec. Interpretează cântecul, executând mișcările corespunzătoare fiecărui timp.
3. Realizează, sub îndrumarea profesorului, elemente de percucie corporală pentru cântecul tău preferat.
4. Realizează din materiale reciclabile un instrument de percucie. De exemplu, poți folosi cutii de ambalaje umplute cu boabe de fasole pentru a confecționa un maracas. Încearcă să găsești și alte idei.
5. Ascultă lucrările propuse pentru audiere și exprimă-ți opinia despre rolul instrumentelor de percucie în fiecare lucrare.
6. Ce instrumente muzicale ai recunoscut în lucrările audiate?
7. Analizează cu atenție felul în care se produc sunetele la blockflöte. Exersează gama Do Major în urcare și în coborâre, conform indicațiilor, apoi cântă partitura următoare:

Investigație

Formează echipe de câte patru elevi și căutați instrumente de percucie și de suflat specifice altor popoare. Realizați o prezentare PowerPoint cu imagini, informații și exemple muzicale. În final, veți uni toate prezentările, realizând un documentar despre aceste instrumente muzicale.

Audiții

- Eric Ewaze, *Simfonia pentru percucie*
- Michael Jackson, *They Don't Care About Us*
- Queen, *We Will Rock You*
- Johann Sebastian Bach, *Suita Nr. 2, Menuet și Badinerie*, interpretate la blockflöte

Queen este o legendă în lumea muzicii rock, o formație britanică formată în 1970, care a avut un impact imens asupra industriei muzicale. Cei patru membri remarcabili ai formației au fost: Freddie Mercury (voce și pian), Brian May (chitară), Roger Taylor (baterie) și John Deacon (bas). Cu un amestec inconfundabil de stiluri muzicale, de la rock și pop la opera și glam rock, Queen a reușit să creeze hituri memorabile. Unele dintre cântecele lor precum *Bohemian Rhapsody*, *We Will Rock You*, *Somebody to Love* și *Another One Bites the Dust* au devenit emblematice. Trupa a câștigat numeroase premii și a vândut sute de milioane de albume la nivel mondial. Chiar și după moartea lui Freddie Mercury, în anul 1991, moarte care a reprezentat o pierdere semnificativă, muzica formației Queen continuă să inspire și să fascineze audiența din întreaga lume și astăzi.

Muzica, elemente de tehnologia informației și multimedia

Recapituluz

- 1 Ce aplicații multimedia cunoașteți, prin care putem crea sau interpreta muzică?
- 2 Ce stiluri de muzică sunt create cu ajutorul tehnologiei informației?

Observ

Bibbidi – Bobbidi – Boo

(după auz)

Adaptare versuri în limba română: Mirela-Larisa Matei
Versuri: Jerry Livingston

din *Cenușăreasa*
Muzica: Mack David, Al Hoffman

Sa - la - ga - doo - la men - chic - ka - boo - la bib - bi - di - bob - bi - di - boo.
Șa - la - ga - du - la men - ci - ca - bu - la bi - bi - di - bo - bi - di - bu.

1. Put 'em to - geth - er and what have you got? Bib - bi - di - bob - bi - di - boo.
2. It 'll do ma - gic be - live it or not. Bib - bi - di - bob - bi - di - boo.

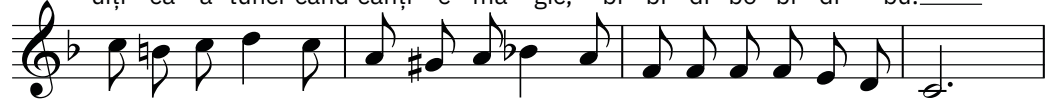
Hai, să cân - tăm îm - pre - u - nă a - cum: Bi - bi - di - bo - bi - di - bu!

Sa - la - ga - do - la means men - chic - ka - boo - le - roo, but the
Șa - la - ga - du - la e men - ci - ca - bu - le - ru, Să nu

thing a - ma - bob that does the job is bib - bi - di - bob - bi - di - boo.____
uiți că a - tunci când cânti e ma - gic, bi - bi - di - bo - bi - di - bu!____

Sa - la - ga - doo - la men - chic - ka - boo - la bib - bi - di - bob - bi - di - boo.
Șa - la - ga - du - la men - ci - ca - bu - la bi - bi - di - bo - bi - di - bu.

1. Put 'em to - geth - er and what have you got? Bib - bi - di - bob - bi - di - boo.
- Hai, să cân - tăm îm - pre - u - nă a - cum: Bi - bi - di - bo - bi - di - bu!

Știi că?

- Muzica joacă un rol crucial în experiența jocurilor video, contribuind la crearea unei ambianțe și la intensificarea momentelor cheie. Tehnologii precum *Adaptive Music* permit ajustarea dinamică a muzicii în funcție de acțiunile și starea de spirit a jucătorului.
- Muzica și multimedia sunt adesea integrate în campanii publicitare și de marketing pentru a atrage atenția și a transmite eficient mesaje. *Jingles*, coloane sonore și videoclipuri muzicale sunt utilizate frecvent în domeniul publicității.

Descopăr

În ultimele decenii, progresele tehnologice din domeniul informaticii au revoluționat modul în care ascultăm, producem și distribuim muzică.

Unul dintre cele mai evidente rezultate ale impactului tehnologiei informației asupra muzicii este **schimbarea formatelor de stocare și distribuție a sunetului**. De la viniluri și casete, la CD-uri și acum la streaming online, tehnologia a evoluat continuu, oferind consumatorilor modalități din ce în ce mai comode de a accesa și experimenta muzica și acces la o bibliotecă vastă de piese cu doar câteva click-uri.

Producția muzicală a suferit, de asemenea, schimbări semnificative datorită tehnologiei informației. Software-urile de producție muzicală au transformat modul în care artiștii creează și editează sunetele. Procesele de înregistrare au devenit mai accesibile, permițând artiștilor să își exploreze creativitatea într-un mod mai flexibil și mai eficient.

Instrumentele muzicale au evoluat și acestea cu ajutorul tehnologiei informației. Sintetizatoarele digitale, controlerile MIDI și instrumentele cu tehnologie avansată au deschis noi orizonturi în compoziție și interpretare. Artiștii pot experimenta cu sunete electronice și efecte inovatoare, adăugând un nivel suplimentar de complexitate și expresivitate în muzică.

Există și provocări asociate cu interacțiunea dintre muzică și tehnologia informației. Pirateria digitală, preocupările legate de drepturile de autor și degradarea calității sunetului în formatul comprimat sunt câteva aspecte negative.

Multimedia se referă la utilizarea combinată a diferitelor forme de media, cum ar fi textul, imaginea, sunetul și video, pentru a comunica sau a transmite informații.

Iată câteva moduri în care muzica și multimedia interacționează:

- coloane sonore și efecte sonore în filme, emisiuni de televiziune sau radio, publicitate etc.;
- jocuri video și muzică interactivă;
- concerte virtuale și transmisii live;
- instalații multimedia și arte vizuale live;
- publicitate și marketing.

Rețin

Progresele în tehnologie au deschis noi căi pentru creativitate și acces la muzică, dar aduc și provocări pe care industria muzicală și societatea, în ansamblu, trebuie să le abordeze în mod continuu și responsabil.

Muzica și multimedia sunt strâns legate în lumea digitală, oferind oportunități inovatoare pentru artiști, creatori și consumatori de a experimenta și împărtăși muzica într-un mod mai complex și mai atractiv.

Aplic

1. Cântă, după modelul profesorului, cântecul *Bibbidi-Bobbidi-Boo* din desenul animat *Cenușăreasa*.
2. Menționează care este contribuția multimedia în acest cântec.

Twinkle, twinkle, little star

Muzica: Wolfgang Amadeus Mozart

Twin- kle, twin- kle, lit - tle star, how I won- der what you are

Up a - bove the sky so high, Like a dia- mond in the sky.

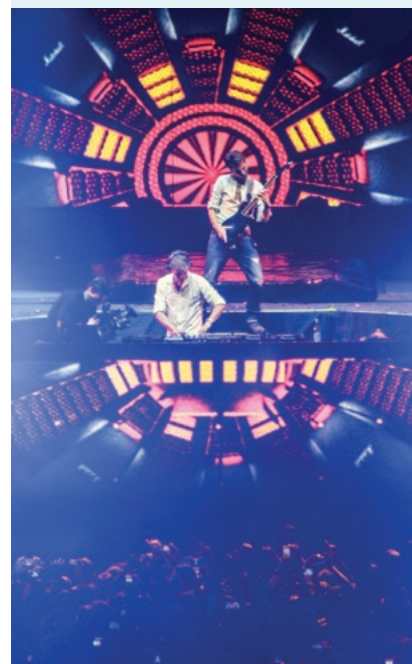
Twin- kle, twin- kle, lit - tle star, how I won- der what you are

3. Interpretează cântecul *Twinkle, twinkle, little star* de Wolfgang Amadeus Mozart, vocal, la blockflöte sau la un instrument muzical pe care îl cunoști, respectând etapele de învățare a unui cântec.
4. Înregistrează interpretarea ta și folosește o aplicație gratuită de editare a sunetului pentru a transforma cântecul cum dorești: adaugă-i mai multe instrumente, schimbă-i tempo-ul, adaugă-i o pulsație ritmică etc.
5. Scrie cântecul folosind o aplicație gratuită de editare muzicală.
6. Găsește diferite variante ale acestui cântec și explică în ce măsură a contribuit tehnologia la fiecare dintre variantele descoperite.
7. Audiază lucrările propuse la rubrica *Audiții* și descrie cum se îmbină arta muzicală cu tehnologia și multimedia în fiecare dintre acestea.
8. Caută versurile melodiei *Blah Blah Blah* de Armin van Buuren și învață-le. Cântă apoi melodia, după auz, cu toată clasa.

Proiect

- În echipe, formate de profesor, folosind un program gratuit de editare a muzicii, realizează o melodie rap. Compune chiar tu versurile sau găsește o poezie potrivită. Înregistrează apoi melodia și prezintă-o colegilor.
- Realizează o prezentare PowerPoint cu fotografii despre o temă preferată și adaugă-i un fond muzical potrivit. Poți realiza prezentarea și în alt program de editare a sunetelor și a imaginilor.

Audiții

- Skrillex & Damian Marley, *Make It Bun Dem*
- Marshmello, *Stars*
- Armin van Buuren, *Blah Blah Blah*
- *Fantasia 2000*, Disney
- Prelucrări moderne ale unor lucrări din creația unor compozitori celebri.
- Teme muzicale ale unor jocuri pe calculator
- Teme muzicale din desene animate sau filme celebre

1. Copiază în caiet și completează tabelul de mai jos:

	Reguli de cânt vocal	Modalități de interpretare vocală	Exerciții de încălzire a vocii
Exemplu	Respirația	Interpretarea monodică	

2. Folosește instrumentul de percuție realizat în orele anterioare pentru a marca pulsația cântecului *Deșteaptă-te, române!*.

3. Concurs:

Se împarte colectivul clasei în trei grupe. Fiecare grupă se va constitui într-un mic ansamblu de percuție ce va acompania câte 3 minute din lucrarea *Bolero* a lui Maurice Ravel. Câștigă grupa care va susține cel mai corect ritmul lucrării. Se poate folosi și percuția corporală. În timpul concursului, un elev din fiecare grupă va dirija lucrarea muzicală, în măsura de 3/4.

4. Enumeră genuri ale muzicii de divertisment care sunt create cu ajutorul calculatorului. (De exemplu, muzica electronică.)

Evaluare

- 20 p. (5p. x 4)
- 10 p. (5p. x 2)
- 20 p.
- 20 p. (5p. x 4)
- 20 p. (5p. x 4)

Din oficiu: 10 puncte
Total: 100 de puncte

1. Notează în caiet dacă enunțurile de mai jos sunt adevărate sau false. Vei scrie A, pentru un enunț adevărat, și F, pentru un enunț fals. Exemplu: c – A

- Vocalizele sunt exerciții de încălzire a vocii.
- Vocalizele sunt exerciții care se realizează pentru a învăța să cântăm în canon.
- În cântarea monodică, melodia este însoțită de un sunet ținut.
- Multimedia reprezintă îmbinarea mai multor forme de media: text, imagine, sunet ș.a.

2. Completează în caiete, pe spațiile punctate, care sunt, în ordine, momentele specifice unui început de lucrare în dirijat.

De exemplu: captarea atenției **a.** ...; **b.** ...

3. Scrie în câteva cuvinte ce reprezintă percuția corporală.

4. Alege termenii potriviți din paranteză pentru ca enunțurile următoare să fie corecte și rescrie textul în caiet.

Un dirijor (cântă, tacează măsura) pentru a coordona (un solist, ansamblul muzical). El folosește (gesturi/indicații verbale) specifice, pentru a transmite intențiile sale. Un dirijor celebru a fost (Luciano Pavarotti/Sergiu Celibidache).

Model de rezolvare:

Canonul este modalitatea de interpretare în care o melodie este cântată (identic/diferit) de două sau mai multe voci care intră succesiv.

Canonul este modalitatea de interpretare în care o melodie este cântată **identic** de două sau mai multe voci care intră succesiv.

5. Corelează noțiunile din coloana din dreapta cu descrierea acestora din coloana din stânga, conform modelului dat:

Respirație	→	Pronunțarea corectă a cuvintelor
Intonație	→	Inspirăm adânc, expirăm treptat pentru ca sunetul să fie egal
Dicție		Respectarea înălțimii sunetelor
Emisie		Înlănțuirea sunetelor
Articulație		Felul în care producem sunetele

Fișă de observare sistematică

La sfârșitul Unității 1 ...	Întotdeauna	Adesea	De obicei	Uneori	Niciodată
1. am fost atent la explicațiile profesorului.					
2. am fost activ pe parcursul lecțiilor.					
3. răspunsurile mele au fost corecte.					
4. am cântat respectând regulile învățate.					

U2

Elemente de ritm și de folclor. Contextualizarea istorică și geografică a unor lucrări muzicale

„Cea dintâi voce a omului este cântecul.”

Petros Duryan

Lecția 1

Lecția 2

Lecția 3

Lecția 4

Lecția 5

Lecția 6

Lecția 7

Recapitulare

Evaluare

20-21

Anacruza

22-23

Sincopa

24-25

Contratimpul

26-27

Accente metrice și ritmuri poetice

28-29

Moduri de 2-5 sunete

30-31

Dansuri din diverse zone geografice

32-33

Tradiții și obiceiuri de iarnă

34

34

Anacruza

Recapituliez

- 1 Ce este măsura?
- 2 Câte feluri de măsuri cunoști?
- 3 Care sunt timpii accentuați și neaccentuați din fiecare măsură?

Audiții

- Karl Jenkins, *Palladio*:
1. Allegretto (Aria pentru orchestra de coarde)
- Carl Maria von Weber, *Corul vânătorilor* din opera *Der Freischütz*
- The Beatles, *Yellow Submarine Happy birthday*
- Ludwig van Beethoven, *Für Elise*

Investigație

Găsește în cântecele din manual cel puțin trei exemple care încep cu anacruză sau formulă anacruzică. Scrie în caiet titlul cântecului, autorul, pagina, precum și tipul de anacruză identificat.

Observ

Hallelujah

Adaptare versuri în limba română: Mariana Magdalena Comăniță

Muzica: Leonard Cohen

I've heard there was a se-cret chord That David played, and it
Am a - u - zit un cor di - vin__ De în - geri și de
pleased the Lord__ But you don't rea - lly
se - ra - fimi__ Și prin cân - țări pe
care for mu - sic do you?_____
Domn L-au mul - țu - mit._____

Descopăr

O melodie poate debuta pe primul timp al unei măsuri (debut cruzic) sau pe timp/parte de timp neaccentuată (debut anacruzic).

Anacruza (în limba germană, *aufтакт*) este sunetul sau grupul de sunete care pregătesc și dau elan timpului accentuat.

În muzica vocală, anacruza apare atunci când primul cuvânt începe cu una sau mai multe silabe neaccentuate.

Anacruza de la începutul unui cântec se completează cu valorile ultimei măsuri, care va deveni astfel incompletă. Dacă măsurile incomplete se află numai la începutul și la sfârșitul unui cântec, anacruza se găsește și în interiorul cântecului, având rolul de a pregăti timpul accentuat.

Anacruza pe timp:

Anacruza pe jumătate de timp:

Wolfgang Amadeus Mozart, *Flautul fermecat*:

Allegro

4__ 1 2 3 4 1 2 3 4__ 1 2 3 4 1 2 3

Atunci când pregătirea timpului întâi se face printr-un grup de sunete, se formează o **formulă anacruzică**, așa cum putem observa în fragmentul de mai sus.

Rețin

Anacruza este o formulă ritmică ce apare la începutul unei lucrări muzicale pe un timp neaccentuat sau parte de timp neaccentuată. Când are mai multe sunete, se numește formulă anacruzică. Anacruza va forma o măsură completă cu ultima măsură din lucrare.

Aplic

1. Interpretează cântecele *Cucu!* (pag. 66) și *Deșteaptă-te române!* (pag. 3). Analizează ritmul și identifică ce fel de anacruză întâlnim în fiecare dintre acestea.
2. Învăță corul din opera *Flautul fermecat* de Wolfgang Amadeus Mozart, respectând etapele de învățare a unui cântec. Analizează ritmul, descoperă dacă există anacruze sau formule anacruzice și locul acestora în partitură.

Cor din opera *Flautul fermecat*

Allegro

Muzica: Wolfgang Amadeus Mozart

Ce far-mec ne-m-ba-tă, Ce su-net du-ios? La, ra,
la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, A - fla-vom vreo
da - tă Ce - va mai fru - mos? La, ra, la, la, la,
la, la, la, la, la, la, la, la, A - la.

3. Transcrie în caiet următoarele ritmuri și identifică exemplele în care găsim anacruză sau formulă anacruzică.

4. Ascultă cu atenție lucrările muzicale propuse pentru audiere. Tactează măsura în timp ce audiezi, pentru a descoperi anacruzele de pe parcursul lucrării. La fiecare dintre lucrările audiate, spune câteva cuvinte despre ceea ce ai simțit ascultând acea lucrare muzicală și dacă ai asociat-o cu o experiență trăită de tine, cu o carte pe care ai citit-o sau cu un tablou pe care l-ai văzut într-o expoziție.
5. Gândește-te la orice activitate pe care o desfășori în afara orelor de Educație muzicală. Cu ce activitate ai asocia anacruza?
6. Realizează pe caiet, în măsura de 3/4, un ritm de patru măsuri care să înceapă cu anacruză pe timp, pe jumătate de timp sau cu formulă anacruzică. Vei avea grijă ca ultima măsură să formeze cu prima o măsură completă.

Dicționar

anacruză

provine din limba greacă, din combinația a două cuvinte: *ana*-înainte, *krousis*-accent.

În literatură, anacruza este o silabă neaccentuată la începutul unui vers, care nu contează ca parte a acestuia.

WOLFGANG AMADEUS MOZART

(1756-1791)

A fost un compozitor și pianist austriac, considerat unul dintre cele mai mari genii din istoria muzicii. Născut la Salzburg, în Austria, Mozart a arătat un talent muzical remarcabil încă de la o vârstă fragedă. A compus primele sale opere la vârsta de cinci ani și a călătorit împreună cu familia sa în timpul copilăriei, prin toată Europa, pentru a susține concerte.

Mozart a compus peste 600 de lucrări, acoperind o gamă largă de genuri muzicale, inclusiv simfonii, opere, muzică de cameră și concerte pentru diferite instrumente. Lucrările sale evidențiază o virtuozitate tehnică, o sensibilitate melodică și o profunzime emoțională remarcabile. Printre cele mai cunoscute compoziții ale lui Mozart se numără operele *Don Giovanni* și *Flautul fermecat*, *Requiem* (lucrare cântată cu prilejul înmormântării) și *Simfonia nr. 40*. A avut o influență semnificativă asupra dezvoltării muzicii clasice și a fost apreciat pentru abilitățile sale muzicale excepționale încă din timpul vieții. Mozart a murit la vârsta de 35 de ani, dar moștenirea sa muzicală a continuat să inspire generații de compozitori și ascultători.

Sincopa

Recapitulez

- 1 Ce sunt valorile de note?
- 2 Ce valori de note cunoști?
- 3 Care sunt semnele de prelungire a duratei și care este efectul acestora?

MENUETUL

Menuetul este un dans elegant, originar din Franța, care a fost popular în perioada barocului. Este un dans în măsură de trei timpi și face parte din structura suitei de dansuri.

Caracteristicile menuetului includ mișcări grațioase și reguli stricte privind poziția corpului și pașii de dans. Se dansează în perechi și era adesea parte a evenimentelor sociale și a ceremoniilor. Menuetul a avut o evoluție interesantă în timp și în diferite culturi. În secolul al XVIII-lea, a devenit o componentă obligatorie a suitelor de dans, a unor lucrări muzicale mai ample și a fost integrat în repertoriul muzicii de cameră. Compozitori precum Johann Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart și Ludwig van Beethoven au scris menuete, contribuind la popularitatea și evoluția acestui dans elegant în lumea muzicii culte.

Observ

Cielito Lindo

Cântec mexican

Vivace

De la sier - ra mo - re - na cie - li - to lin - do, vie - nen ba -
Sea - ra se _____ la - să, Lu - mea dan - sea - ză, Vi - no și _____ tu, iu -
jan - do _____ Un par - de o - ji - tos ne - gros, cie - li - to
bi - to! _____ Cu ochi ne - gri de fum ce m - au _____ fer - me -
lin - do, de _____ con - tra - ban do. _____ Ay, ay, ay, ay! _____
cat Hai, vi - no, iu - bi - to! _____ Ai, ai, ai, ai! _____
_____ Can - ta y no llo - res _____ Por - que can - tan - do se a -
_____ Cîn - tă, nu plân - ge! _____ Când cânti ești cea _____ mai fru -
le - gran, cie - li - to lin - do, los _____ co - ra - zo - nes. _____
moa - să și _____ toți te - ad - mi - ră, Hai! _____ Tu dan - sea - ză! _____

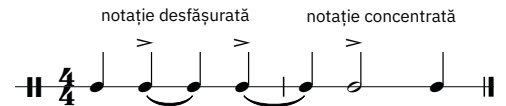

Descopăr

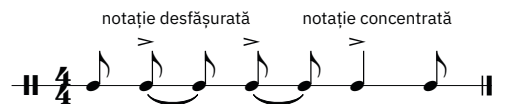
Sincopa este o formulă metro-ritmică rezultată din unirea (legarea) unui timp neaccentuat sau parte de timp neaccentuată cu timpul accentuat următor sau partea accentuată de timp următoare. Efectul va fi deplasarea accentului pe timpul neaccentuat sau partea de timp neaccentuată. Sincopa se poate nota concentrat sau desfășurat.

Sincopa adaugă un element de tensionare sau de surpriză discursului muzical, prin accentuarea unor note pe timp neaccentuat și eliminând astfel monotonia.

Sincopă pe timp:

Sincopă pe jumătate de timp:

Rețin

Sincopa este formula metro-ritmică ce constă în deplasarea accentului de pe timpul (partea de timp) accentuat (ă) pe timpul (partea de timp) neaccentuat(ă) prin contopirea acestor doi timpi (părți de timp).

Sincopa se poate forma pe timp sau pe părți de timp.

Aplic

1. Cântă cântecul *Cielito lindo* și identifică sincopile și exemplele în care legato-ul de prelungire nu formează sincopă. Menționează ce fel de sincopile se formează.

2. Învăță cântecele *Mândru-i jocul Hațegana* și *Brâul amestecat*, respectând etapele de învățare a unui cântec.

Mândru-i jocul Hațegana

(după auz)

Allegretto

după Gheorghe Șoima

1. Mân - dru-i jo - cul Ha - țe - ga - na, Tra, la, la, la, la, la, la, la,
 2. Na - in - te și pe sub mâ - nă, Tra, la, la, la, la, la, la, la,
 Nu-mai să iei bi - ne sea - ma. Tra, la, la, la, la, la.
 Să tot joci o săp - tă - mâ - nă. Tra, la, la, la, la, la.
Refren:
 Tra, la, la, la, la, la, la, la, Tra, la, la, la, la, la, la,
 Tra, la, la, la, la, la, la, Mân - dră - i Ha - țe - ga - na.

Brâul amestecat

fragment

Versuri populare

Muzica după Pretorian Vlaiculescu

Dam, dim, dim, dam, dim, dim, dim, di - ri - dam, Dam, dim, dim, dam, dim, dim,
 dim, di - ri - dam. Fo - i - ci - că ver - de, ver - de din - tre văi
 Ca la mun - te, ca la câmp noi u - na știm,
 S - a - uzi brâ - ul ca la mun - te măi flă - căi! Hei, hop ca -
 Când ju - căm un brău cu toți ne ve - se - lim.
 - re vreți ca - re pu - teți Hei, hop ca - re nu, mai ră - mâ - neți!

- Analizează ritmul cântecelor învățate și descoperă sincopete. Menționează ce fel de sincopete sunt.
- Audiază lucrările muzicale propuse pentru audiție și marchează prin ridicarea mâinii apariția sincopetei.
- Copiază în caiete ritmul de mai jos și unește valorile de note, astfel încât să formezi cel puțin patru sincopete diferite (pe timp și pe jumătate de timp).

Știai că?

Hațegana este un joc de perechi din centrul și sudul Transilvaniei și se compune din două părți: plimbarea perechilor în semicerc și învârtirea fetelor pe sub brațul băieților. Melodia are un tempo mișcat și formule ritmice alcătuite din optimi, uneori divizate sau sincopate.

Audiții

- Luigi Boccherini, *Menuet*
- Wolfgang Amadeus Mozart, *Mica serenadă*, partea a II-a
- Kings Of Leon, *Use Somebody*
- Mark Ronson, *Uptown Funk*
- Leroy Anderson, *The Syncopated Clock*

Portofoliu

Creează un ritm de 8 măsuri, în măsura de 3/4, în care să ai cel puțin patru sincopete diferite (pe timp și pe jumătate de timp). Execută-l în fața clasei cu un maracas, cu un alt instrument de percuție sau cu percuție corporală.

Contratimpul

Recapitulez

- 1 Care sunt timpii accentuați și cei neaccentuați în măsură?
- 2 Care sunt jumătățile de timp accentuate?
- 3 Care sunt pauzele corespunzătoare fiecărei valori de notă învățată?

Observ

Fragment din opera *Mireasa vândută*

Muzica: Bedrich Smetana

Moderato

mf

Dra... dra... drag, drag bă - iat Spu... spu... -
se mai-ca mea, E... e... es - te
timp Să... să... să, să te-n - sori.

Descopăr

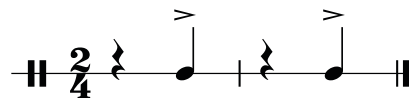
Atunci când pe timpul accentuat apare o pauză, accentul se deplasează pe timpul neaccentuat următor. Dacă se repetă de cel puțin două ori, apare formula numită **contratimp**.

Un exemplu simplu de contratimp este accentuarea timpilor doi și patru într-o măsură de patru timpi, în loc de accentuarea timpilor unu și trei, așa cum este obișnuit. Această schimbare a accentului poate influența modul în care percepem ritmul unei lucrări muzicale și poate crea o atmosferă diferită.

În concluzie, abordarea artistică asociată cu contratimpul reprezintă schimbările neașteptate ale ritmului în muzică, aducând o notă de surpriză și inovație în compoziție.

Contratimpul poate fi:

pe timp:

pe jumătate de timp:

BEDRICH SMETANA
(1824 – 1884)

Este un important reprezentant al școlii naționale cehă, primul teatru liric în limba cehă (Teatrul Național de Operă din Praga) apărând datorită demersurilor sale.

Mireasa vândută, cea mai cunoscută operă comică a sa, ilustrează trăsăturile spiritului național ceh.

Fragmentul îl are în prim-plan pe Vašek, un fiu de bogătaş, care dorește mâna frumoasei Mařenka. Contratimpul folosit în discursul muzical sunt sugestivi pentru bălbâielile neghiobului pretendent, gras și înzorzonat.

Rețin

Contratimpul este formula metro-ritmică în care pe timpii accentuați/părțile de timp accentuate sunt înlocuite de pauze, ducând la deplasarea accentului pe timpii/părțile de timp următoare, care sunt, în mod normal, neaccentuate.

Pentru a fi contratimp, formula trebuie să apară de cel puțin două ori consecutiv. Contratimpul poate fi pe timpi sau pe părți de timp.

Aplic

1. Analizează fragmentul din opera *Mireasa vândută* de Bedrich Smetana. Identifică locul contratimpilor și menționează ce tip de contratimp întâlnim în fragmentul interpretat.
2. Audiază fragmentele propuse pentru audiție și menționează locul unde se regăsește contratimpul: în melodia principală sau în acompaniament. Comentează rolul contratimpului în lucrările audiate.
3. Caută versurile cântecului *Să răsun-e țara noastră* și cântă-l împreună cu Argatu'.

La joc

***

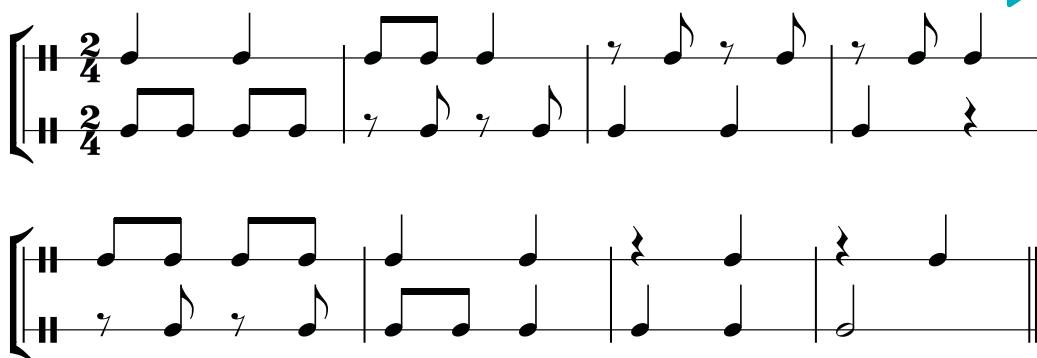
Allegretto

f

Hai, cob - za - re, zi-i cu foc, Ho - pa, ho - pa, ho - pa, hop.
Să ne-n - cin - gem toți la joc. Ho - pa, ho - pa, ho - pa, hop.
Să ră - su - ne pes - te sat, Hop, hop, hop, hop.
Ho - ra cân - ta - tă cu drag. Hop, hop, hop, hop.

- Analizează cântecul *La joc* și menționează ce tip de contratimp întâlnim.
- Învăță cântecul *La joc* respectând etapele de învățare a unui cântec și interpretează-l împreună cu clasa.
- Execută ritmul următor cu bățai din palme sau cu instrumente de percuție și menționează unde se întâlnesc formule de contratimp.

- Învăță cântecul *Astă vară de Crăciun* și interpretează-l împreună cu clasa. Acompaniază-te bătând din palme sau cu un instrument de percuție, mai întâi cu contratimpi pe timp, apoi cu contratimpi pe jumătate de timp.

Astă vară de Crăciun

Cântec popular

Allegretto

mf

1. Zum, zum, zum, zum, zum, zum, zum, As - tă va - ră la Cră- ciun
2. Zum, zum, zum, zum, zum, zum, zum, Și gu - tui din - tr-un a - lun
Zum, zum, zum, zum, zum, zum, zum, Mân-cam me - re din-tr-un prun.
Zum, zum, zum, zum, zum, zum, zum, Și stri-gam că sunt să - tul.
f
Hai, zum, zum, Hai, zum, zum, Zum, zum, zum, zum, zum, zum, zum.

Investigație

Găsește alte sensuri ale cuvintelor *sincopă* și *contratimp*. Formează propoziții cu semnificația lor muzicală, dar și cu fiecare dintre celelalte semnificații pe care le-ai descoperit.

Știi că?

Cobza este un instrument muzical tradițional, cu coarde, originar din zona Europei de Est și de Sud-Est. Este un instrument cu coarde ciupite, care poate avea forme variate, dar adesea are un corp rotund sau oval și un gât lung. Cobza este cunoscută sub nume diferite în diverse regiuni, cum ar fi „kobza” în Ucraina sau „koboz” în Ungaria.

Audiții

- Bedrich Smetana, Aria lui Vašek din opera *Mireasa vândută*
- Aram Hacıaturian, *Dansul Săbiilor* din baletul *Gayane*
- Bob Marley, *One Love*
- Argatu', *Să răsune-n țara noastră*

Accente metrice și ritmuri poetice

Recapituliez

- 1 Ce înseamnă accent în muzică?
- 2 Unde întâlnim sunetele accentuate?
- 3 În vorbire, silabele unui cuvânt se pronunță la aceeași intensitate?

Observ

Frunzuliță, iarbă deasă

Trupa Subcarpați

Frun-zu - li - ță iar - bă dea - să, Frun-zu - li - ță iar - bă dea - să
 Și iar ver - de foi și-o fra - gă, și iar ver - de foi și-o fra - gă
 Mân-dră-i lu - mea și fru-moa-să, Mân-dră-i lu-mea și fru-moa-să.
 Eu cânt că mi-i lu-mea dra-gă, Eu cânt că mi-i lu-mea dra-gă.

Frun-zu-li-ță iar-bă dea-să, frun-zu-li-ță iar-bă dea-să
 Mân-dră-i lu-mea și fru-moa-să, mân-dră-i lu-mea și fru-moa-să
 Și iar ver-de, foi și-o fra-gă, și iar ver-de, foi și-o fra-gă
 Eu cânt că mi-i lu-mea dra-gă, eu cânt că mi-i lu-mea dra-gă

Audiții

- Subcarpații, *Frunzuliță, iarbă deasă*
- Macklemore & Ryan Lewis, *Can't hold us* feat. Ray Dalton
- Zdob și Zdub, *Miorița*
- Tudor Gheorghe, *Miorița*
- Wolfgang Amadeus Mozart, *Recitativul Leporello – Don Giovanni* din opera *Don Giovanni*

Știi că?

- Muzica rap își are originile în comunitatea afro-americană din cartierul New Yorkez Bronx al anilor '70, epoca muzicii disco. În general, considerat sinonim cu muzica rap, termenul *hip-hop* se referă la o întregă cultură.
- *Rapping*, care este cunoscut și sub numele de MC-ing, reprezintă vorbirea sau cântarea pe ritmurile muzicii.
- Interpretii hip-hop care se considerau un fel de „poet” sau de „tâlmaci” ai comunității găseau în acest nou stil muzical o metodă de exprimare non-violentă a condițiilor dificile de trai.

Descopăr

Unul dintre aspectele cheie ale corespondenței între muzică și text este accentul ritmic, ceea ce reprezintă o dimensiune importantă a interpretării și exprimării artistice în cadrul unei creații muzicale. Această relație subtilă între sunet și cuvinte contribuie la transmiterea emoțiilor, sensului și atmosferei unei compoziții.

Ritmica cuvintelor și ritmul muzical sunt strâns legate și se influențează reciproc. Atunci când un compozitor creează o lucrare vocală, este esențial să țină cont de accentuarea naturală a cuvintelor în text și să o încorporeze în structura ritmică a piesei. Astfel, accentele rezultate din măsură (metrice) trebuie să coincidă cu cele din text, creând astfel o interacțiune fascinantă între limbajul textual și cel muzical.

Asemenea accentelor muzicale, poezia utilizează ritmul și metrul pentru a crea structuri sonore specifice.

Există mai multe tipuri de ritmuri poetice, determinate de modul în care silabele sunt organizate în versuri și accentuate în cadrul acestora.

Iată câteva dintre cele mai comune ritmuri poetice:

- **Iamb**
Structura iambică reprezintă alternarea între o silabă neaccentuată și o silabă accentuată (da-DUM). Este unul dintre cele mai obișnuite tipuri de metru în poezie.
De exemplu: **E-RA O ZI CU CER SE-NIN.**
- **Troheu**
Aici, silaba accentuată este urmată de o silabă neaccentuată (DUM-da). Acest tip de metru conferă un ritm mai energic.
De exemplu: **A-RE MA-MA FA-TĂ MA-RE.**
- **Anapest**
Anapestul constă în două silabe neaccentuate urmate de o silabă accentuată (da-da-DUM). Acest ritm poate crea un flux rapid și este des folosit în poezia umoristică sau în versurile mai vesele.
De exemplu: **AM VĂ-ZUT RĂ-SĂ-RIND GHI-O-CEI.**
- **Dactil**
Dactilul are o silabă accentuată urmată de două silabe neaccentuate (DUM-da-da). Acest metru este adesea folosit pentru a conferi un ritm alert.
De exemplu: **A-PE-LE RE-PEZI A-LU-NE-CĂ.**

Accente metrice și ritmuri poetice

Modalitate de expresie specifică retoricii și poeziei, **declamația** este utilizată și în muzica vocală și vocal-instrumentală. Aceasta constă în redarea nuanțată a unui text literar, subliniind accentele expresive.

Declamația, recitarea sau vorbirea cântată ritmic înlocuiește melodia în muzica rap și are la bază un acompaniament simplu. De cele mai multe ori, acesteia i se alătură o temă muzicală.

Recitativul este un stil vocal care se caracterizează prin apropierea de vorbire. Acesta este o tehnică muzicală întâlnită adesea în genurile muzicii culte: operă, operetă și oratoriu, dar poate fi, de asemenea, folosită și în alte genuri muzicale, cum ar fi baladele populare.

Investigație

Caută o temă muzicală potrivită pe care să reciti poezia ta preferată. Poți să compui chiar tu o melodie, folosind o aplicație gratuită de editare a sunetelor.

Rețin

Declamația, recitarea sau vorbirea cântată ritmic este o trăsătură specifică muzicii hip-hop/rap, dar se regăsește în manifestările muzicale încă din Antichitate. Principiul care stă la baza acesteia este cel al corespondenței ritmice între text și muzică.

Cel mai des întâlnite ritmuri poetice sunt: *iamb*, *troheu*, *dactil* și *anapest*. Acestea reprezintă modul în care se succed silabele accentuate și neaccentuate în textul poetic.

Aplic

1. Intonează tema muzicală a piesei cântată de trupa *Subcarpați*, *Frunzuliță*, *iarbă deasă*. Poți folosi vocea sau un instrument muzical: fluiet, pian, chitară. Recită alături de solistul trupei ultima parte a piesei, urmărind accentele textului, corespondența acestora cu accentele muzicale și încadrarea în ritm.
2. Ce ritm poetic întâlnim în textul cântecului *Frunzuliță*, *iarbă deasă*?
3. Audiază *Miorița* din repertoriul trupei *Zdob și Zdub*, precum și în interpretarea lui Tudor Gheorghe.
Menționează în care dintre acestea întâlnim declamația și în care recitativul. Cărui gen de muzică îi aparține fiecare lucrare?
4. Cântă după auz refrenul cântecului *Miorița* de la *Zdob și Zdub*.
5. Găsește câte două cuvinte pentru fiecare dintre ritmurile poetice învățate și notează-le în caiet.

Dactil

Anapest

Iamb

Troheu

Subcarpați este o trupă românească de muzică alternativă, înființată în anul 2010. Cunoscută pentru abordarea eclectică și inovatoare, trupa îmbină elemente de hip-hop, folclor românesc, muzică electronică și rock. Versurile lor sunt adesea influențate de mitologie, istorie și tradițiile românești. *Subcarpați* a devenit rapid apreciată pentru sunetul său distinct și versurile inteligente, care explorează teme precum identitatea națională, societatea și conexiunea cu moștenirea culturală. Membrii trupei au fost implicați și în alte proiecte muzicale, dar *Subcarpați* a devenit emblematică pentru fuziunea lor unică de stiluri muzicale. Printre albumele lor notabile se numără *Culese din Cartier* (2011), *Pielea de Gaiță* (2012) și *Subcarpați Școală* (2017). Trupa a atras atenția nu doar în rândul fanilor muzicii alternative, ci și în mediile mai largi, contribuind la diversitatea și inovația scenei muzicale din România.

Moduri de 2-5 sunete

Recapitulez

- 1 Ce note muzicale cunoști?
- 2 Care sunt distanțele dintre sunetele muzicale?
- 3 Ce înseamnă scară muzicală?

Audiții

- Melc, melc, codobelc, folclorul copiilor
- Podul de piatră, folclorul copiilor
- Muse, Ruled by Secrecy
- Linkin Park, Wretches And Kings
- Robbie Williams, Angels
- Bruno Mars, It Will Rain
- Madness, Night Boat In Cairo

Știi că?

- În zona de sud, sub influența limbii turce, porumbului i se mai spune și *cucuruz*. Cântecul *Cucuruz cu frunza-n sus* (pag. 55) din folclorul românesc este considerat a fi sursă de inspirație pentru imnul Israelului.

Observ

Păpădia, păpădia

Folclorul copiilor

Pă - pă - di - e, pă - pă - di - e Spu - ne plo - ii ca să vi - e
Că de când n-a mai plo - uat Iz - voa - re - le au se - cat.
Fân - tâ - ne - le s-au us - cat Iar - ba - n fân s-a trans - for - mat.

Descopăr

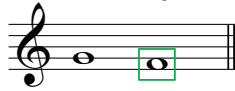
Punând în succesiune sunetele unei melodii, luate o singură dată fiecare, vom obține scara muzicală care stă la baza acesteia. Putem obține astfel scări muzicale cu 2 până la 7 sunete.

Scările muzicale care au între 2 și 4 sunete se numesc **oligocordii**. Melodiile care au la bază astfel de scări muzicale se regăsesc în folclorul copiilor, în muzica popoarelor primitive sau în unele piese pop-rock, ambitusul lor este redus, iar sensul liniei melodice este descendent sprijinindu-se pe sunetul final, numit **finală** (denumire valabilă la toate modurile).

Cordii

(succesiune treptată a sunetelor)

Bicordii
Exemplu

Tricordii
Exemplu

Tetracordii
Exemplu

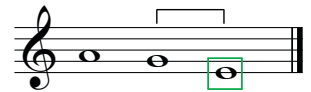
Tonii

(conțin un salt de 1T+1ST)

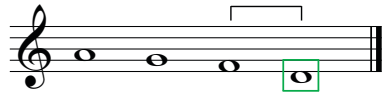
Bitonii
Exemplu

Tritonii
Exemplu

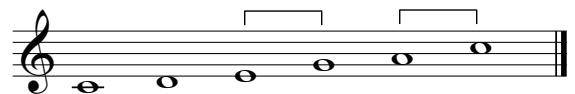

Tetratonii
Exemplu

Scările cu cinci sunete pot fi și acestea de două tipuri:

- **Pentacordiile** sunt scările muzicale formate din cinci trepte alăturate.
- Scările **pentatonice** cuprind cinci trepte în care apare saltul de 1T+1ST. Acestea se notează ascendent și se încadrează într-o octavă.

Creații populare în moduri pentatonice există peste tot în lume: în muzica popoarelor asiatice (China, Coreea, Japonia), unde predomină, redând culoarea specifică acestui spațiu folcloric, dar și la unele popoare europene (români, maghiari, scoțieni). Farmecul și poezia ce caracterizează structurile pentatonice au făcut ca acestea să se regăsească în lucrările unor mari compozitori (Claude Debussy, Maurice Ravel, Edvard Grieg, Marțian Negrea etc.) ca semn al interferenței muzicii culte cu cea din popor.

Datorită sonorității lor speciale, acestea apar și în unele melodii pop-rock.

Rețin

Modurile cu două până la cinci sunete sunt scări muzicale folosite în mai multe categorii de muzică, însă, sunt specifice muzicii populare, mai exact folclorului copiilor sau cântecelor foarte vechi.

În funcție de modul în care sunt așezate sunetele în scară, aceste moduri sunt de două feluri: cordii (cu sunetele la rând) și tonii (cu un salt).

Nota pe care se formează modul se numește **finală** și, de regulă, este ultimul sunet din cântec.